

Győry Dezső

Hol a költő?

versek

Paku Imre
irodalomtörténész
tulajdona

X 119717

GYÖRY DEZSŐ

HOL A KÖLTŐ?

VERSEK

KÉZIRATI-KIADÁS

SZTE Egyetemi Könyvtár

J000828879

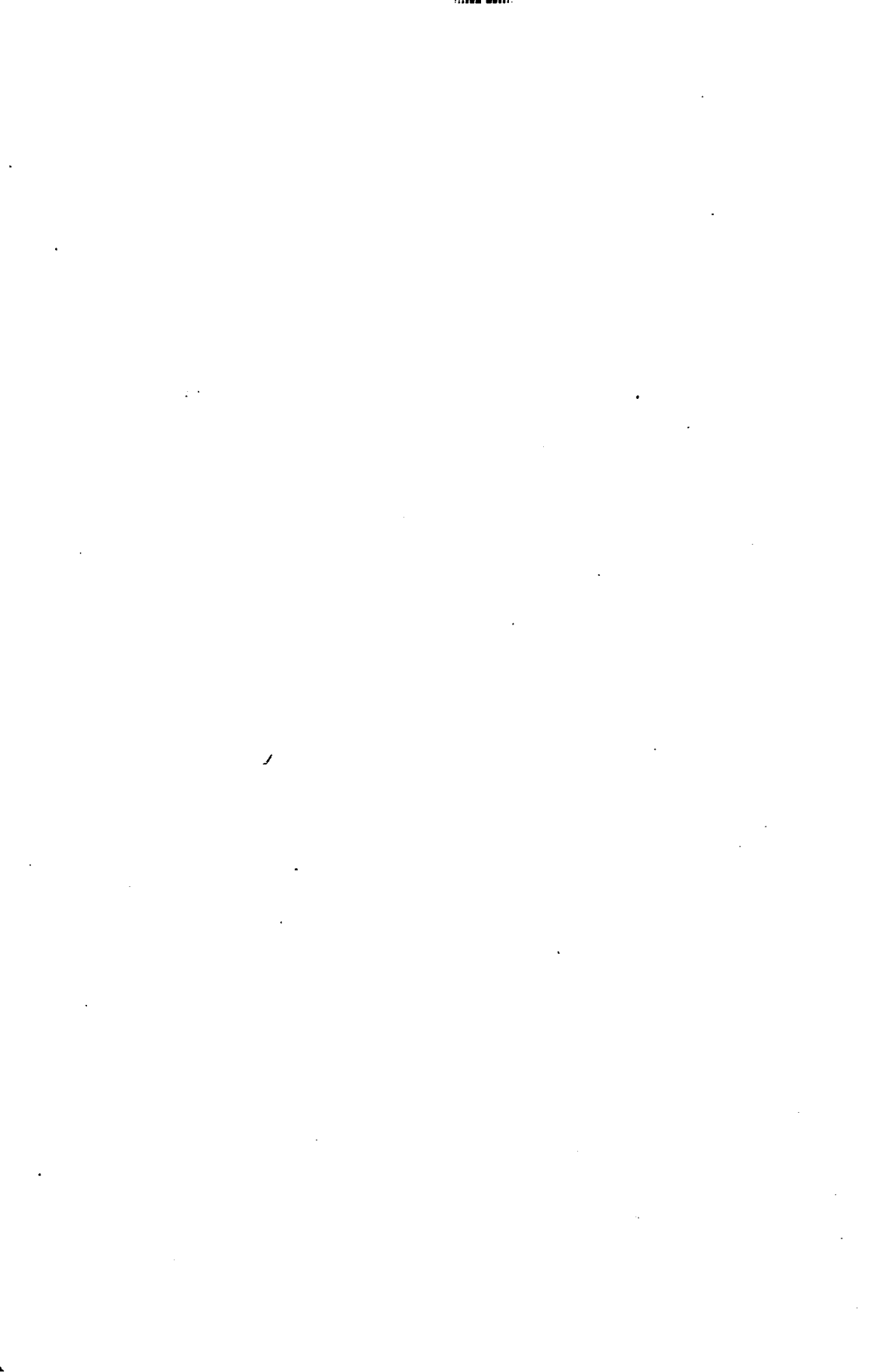

X 119717

Copyright 1931 by Kazinczy Könyv- és Lapkiadó Szövetkezet, Košice-Kassa.
Nyomtatta a Kósch Árpád könyvnyomtatóüzem és kiadóvállalat, Prešov-Eperjes.

Motto:

„...aki csak szenved, az a halálfa.“

A NAGY VÁLTOZÁS

A nagy változás

Gazdasorból
cselédsorba
paplan alól
hűlt bokorba
úriságból
szolgaságba
hintóhátról
mezítlábra
hatalomból
semmiségbe
jó módunkból
szegénységbe
duhaságból
nyomorgásba
pénzverésből
koldulásba
hetykeségből
szánalomba
cífraságból
rongyhalomba
estünk, hulltunk
juttunk, úsztunk
de lecsúsztunk
de lecsúsztunk
s bár nem lettünk
inkább szebbek,
de tán jobbak:
emberebbek.

Egyenes út

Jobb kezem fölébe
meleg nap világúl
bal kezemre hó hull
északi világból

jobb markomba pénzt csen
a kényelmes angyal
bal markomba tört dug
a sátán haraggal

jobbra is meg balra
tárt boltosok ágya
csalogat, hív, csábol
kész nászéjszakára

mindenféle jókra
szomjúhan meg éhen
én mégis közöttük
lépem el az éltem

se jobbra, se balra
magamnak, előre
így vagyok hit s zászló
én: örökidőkre.

Testvér, mi ez?

Itt tenni kéne valamit,
nézd: a gonoszság s vakság hahotázik,
s szemed s szemem csak szűrős könnyben ázik.

Itt tenni kéne valamit.
Tudod. Tudom. Te ülsz, én hallgatok.
Tiszta vagyok: tehetetlen vagyok.

Gyomoridegesség

A veszett szörny nyakon ragad
és fut velem és átszalad
fölmérhetetlen tájakat
s az étkezőben a falat
felakad torpant torkomon

no, barátom, hát micsoda
vad gondolatnak ág-boga
ütött bután beléd oda
hogy ez a drága vacsora
nem ízlik többé hirtelen

tán rá gondolsz, ki éhezik
vagy ki verejtékvérezik
vagy ki tevéled vétkezik
és hiányosan étkezik
hogy elfordúlsz és elborúlsz

hullámok járják testedet
szemed villanyba temeted
agyad hírekkel eteted
repülsz, látsz, élsz-halsz, teheted
mí bajod hát, hogy így bomolsz

nézz szét, mi minden a világba
egy bajnok bokszot kap hasába
és milliót, a Duce lába
Keletre hág, és Moszkva kába
vágyat hitet: tervgazdaság

Gandhi börtönből hisz s remélget
Lindbergh perért szid egy vigéctet
a világ ún már merszet, félszet
a világ alig ér egy élcet
s egy fabatkát biztos nem ér

tudom, ezen már nem segít
semmi. Mindent tudsz. S nem hevít
talán csak ő. S te lépteit
és testének tájképeit
szeretnéd nézni még soká

de ez se megy, mert semmi sem megy
öreg lesz ő is, s egyszer elmegy
mindent befödhet egy marok hegy
oly igaz, mint hogy egyszeregy egy...
Fizetni, pincér. Meghalok.

Ítélethirdetés

Itt szabad minden állat,
bűn, vétek, ronda szellem,
az a pokolbaszállat,
egy nem szabad; a jellem.

Itt szabad minden átok,
szabad rabolni, csalni,
szabad a látsz és a látok,
egy nem szabad: akarni.

Itt szabad minden orvúl,
titokban, sanda lesben,
a föld is nyögve fordul
e bűzös léglevesben.

Csak én a hős, a költő
csörgessek láncom ércén
s legyek rab, sorskitöltő —
hát mért én? mért én? mért én?

Élet vagy utazás

A harmadikban füst van és bagószag,
s ahogy kinézek, át az ablakon, le,
a völgyek itt is ködképpel adóznak
a hegyeknek, mint nálunk, s ajkamon Te

buggyansz elő, de zakatol a fűtés,
s hideg tódul be, ha itt-ott megállunk.
Az élet mindig ilyen jégbehűtés,
ilyen egyforma, s álmunkban az álmunk

ilyen mindenkor visszatérő görbe?
Hát akkor mért kell annyi-annyit futni?
és mért nagyobb a közélről a törpe,
mint messziről a nagy, ha odajutni,

ahol örök a földfölötti béke,
a tisztaság s a léleknek uralma,
hiába lőtünk, nem lehet. Pont. Vége.
— A fákon narancs, mint nálunk az alma

és virágok, mik otthon csak tavasszal
virágzanak és szabadban a pálmák,
ó mennyi minden, ami mind vigasztal,
hogy jobban tudjuk átaludni álmát

az életútnak, ha már így akarták. —
A vonat zökken és helyére mászik:
határ, új mozdony, új beszéd, új fajták
— és így tovább, a végső állomásig.

HB-ceruzaheggyel

Zeherjés
északról
cserfáknak a
gallya
szederjés
csapongó
lányszemnek az
alja
zeherjés
szederjés
sorsunknak az ajka
halálba csókolt ránk
a vad kalamajka

redves fák
odvában
tanyázik a
féreg
nedves mák
csapodár
kelyhében a
méreg
redvesség
nedvesség
lesz korai kérge
mialatt bensődből
kirothad a lényeg

fák, erek
mentében
kutyagol az
éltünk
lányszemek
fényében
fut a halál
értünk
fák, erek
árnyaszemek
isszák föl a vérünk
ide későn keltünk
oda korán érünk

halálnak
udvarán
beállunk
cselédnek
kinálnak
dobálnak
ellőknek
cserélnek
halálnak
kinálnak
s véredből megélnék
rajtad vagy belőled
szajha-vén erények

zeherjés
redves fák
és erek
halálnak
szederjés
nedves mák
s árnyszemek
dobálnak
halálnak
dobálnak
megölnek, megállnak
fenét a hasába
ennek a morálnak.

Ujságíró és gyorsvonat

A padlón hamu egy halom,
hol hajsza, hol meg unalom,

az ablak mögött falu, sok,
jobb s rosszabb fajta utasok,

laplepedőkön kerge fáma,
a folyosón pár nyegle dáma,

régi módi s új módi rüss,
első osztályban szürke plüss,

kesernyés finom párfümők,
hatvanlóerős járművek,

szalutáló konduktorok,
palackolt ötdecis borok,

lázító pedantériák,
csatlakozásmizériák,

valami lehet-nem-lehet-rend,
és Csedok és Cook és menetrend,

ilyen ezek, olyan azok,
furton-furt út, út. Utazok.

Néha kiszállok s nem tudom,
mit is keresek, Istenem,
így éjjelente idegen
kongó hűlt állomásokon?

Vidéki nyár

Földre perzsel a kánikula,
mezőket s elméket kiszárít,
az ucca olyan, mint a hulla,
csak az Isten árnyéka jár itt,

ez is város, ez is kultúra,
villany, víz, kövezet és kertek,
nem illik kiköpní az útra,
hol csóré purdék kéregetnek,

szegényre oszlunk föl, meg úrra,
s kanál vagyunk magunknyi lébe,
és párok járnak randevúra
a káposzta-földek közébe,

mit mondjak még? hogy itt születtem?
s itt csókkoltam először szájjig?
annyi minden van már megettem,
hogy nem is látok el odáig,

itt tanultam meg csálni s hinni,
és úgy nézni az emberekre,
mint, ki éveket tud elinni,
a poros nap a serki hegyre,

manapság semmi ez, tudom jól,
még jó, hogy senkisésem birizgat,
írtsuk ki úgy a fájdalomból,
mint a kertből írtják a gízgázt,

kutyának se kell eb gond. Lettünk,
valahogy csak lesz, vissza-össze,
ha nagyon jól megy, megöregszünk
s csoszogunk összetöpörödve,

hej-haj futball, majális, méta,
került lány s pajkos szoknyalengés,
örök azóta a valéta,
csak búcsúzás nincs, meg felejtés,

mert rádióban, vagy vasúton,
kis kocsmában, vagy Prága mellett,
római márvány templomkúpon,
vagy könyvsorban, ami megejtett,

vagy balkezed kis forradásán,
amit pigét faragva vertél,
fölvágtat a kín masináján
a hős, kit egyszer úgy szerettél,

aki voltál és aki nem vagy,
a fiú, kít te tettél tönkre
s ver a vert szív, ver a rohadt agy,
mert nincs segítség, mindörökre,

s az elperzselt vidéki nyárból
porral égis kereng a kínod,
elég volt ebből a világból,
gyerünk, el, futni... És lehívod

tanúul gyermek-istened, s rég
esküdt esküt sírod sebedre:
nem vagy itthon! Itt nincs merészség,
svung, szárny, motor. El, el! De merre?

Harmincasok

A beteg rossz koratavaszkor,
még tizennyolc se voltam akkor,
Európán át szaga a dögnek,
végén engem is odalöktek,

bevettek már kölyköt és bárgyút,
aztán? — megszerettük az ágyút,
pajtásom alig volt ökölnyi,
s nem tudtuk, kít fogunk megölni,

— magunkat öltük... jött a zagyva
forradalom forradalomra,
kívül-belül nagy bent és kint éj:
tömegsírban ezer tekintély,

két valóság, kít meg nem öltünk,
maradt még csupán mielőttünk,
mikor befont a koravétség:
az édesanya s a szegénység,

évek, és évek — sorsok, rémek,
áldoztunk a halál szemének,
s alig maradtunk ketten, hárman
vad, nagy megváltozott határban,

de itt vagyunk s vagyunk a gárda,
folytatás, fixpont, híd, hit, várta,
erős, igaz szó szájszélünkön, —
áldás legyen harmincévünkön.

Éljen a holnapi ember

Pompás kor ez a mostani,
hasonlót még nem ért az ember,
új mértékekkel ront közénk,
fényév, gázok, billió, tenger,

csupa masszák és tömegek,
közelség, láz, bizonytalanság,
a világ teremtésekor
volt csak ily egy mélység s magasság

egyforma, kúsza, relatív;
csupa mérkőzés, merre látok,
nem él túl csak az isteni
örök örökkévalóságok,

ez lesz a kor, mely mint a rács,
elválaszt múltat és jövőndőt
s kényúrként csak a szép, erős
nép nyakába veti a kendőt,

új mértékek, új méretek,
új törvények születnek arra,
aki választott, csillagos
s a teljes életet akarja,

ó társaim, ó gyermekek,
mi tán megérjük félelem
közt s ezer kínok között még,
hogy mind, mi van, történelem,

vér nem riaszt, tűz nem ver el,
az életparancs az, hogy éljünk,
nem vicinálison döcög,
repülön jár az emberségünk,

lelkünk hitel, derű, beton, —
egyén, család, fajták, világok
egy rendbe futnak párútat,
akár ama csillagvilágok,

ó társaím s ó gyermekek,
édes nyája bomlott akolnak,
levegőre, gépekre, kí,
szívjátok illatát a kornak

s hódítsatok meg rengeteg
magatokkal földet és tengert:
éljen a kor, kí bennetek
megszüli a holnapi embert!

PRÁGAI MAGYAR ESTE

Nyomorgó nyugdíjasok ágyánál

A választékos rím fönsége nekik
vetítsen gráciás fényt: mindörökké,
zuhant homlokkal buknak sírrögökké
s kálváriájuk fellövel az égig,
már nem szídják és Istent nem dicsérik,

emlékszem, ők is ember voltak,
tejes kölyök, csecsés fiú, derék nép,
a jóvilágot két marokkal tépték
és vígan hitték: soha holtanap,
de hogyha szóltak, bölcsen szóltanak,

nincsen ruhám, apuskám, szétmegyem,
és írka kéne s néha többet enni,
megint nem jött meg? nem tud érte tenni?
dukál a nyugdíj, legalább vegyen
egy kis fáradságot, hogy meglegyen,

száz és száz száj, száz és száz gond s a bél
lázadozik és rák, tuberkulózis
és éhség gyötrik őket és a dózis
az ebédnél alig több semminél,
az egész család vegetál, nem él,

s a törpe roncsok gond-árnyéka ölnyi,
megborzadok... ágyban vergődnek... ölni
kellene, érzem, és a vérem megfagy:
vasutas, írnok, tanító, mindegy, vagy
szegény, tanár volt... s most meg fog döglöni.

Fiatal fiatalok

Egyik kezem a Szaharán, a másik az Északisarkon,
bolond világ ez, tűz és jég között,
közbül senyvedni két veszély felől.

A féldalamb hólyagosra ég,
a másik meg már meggémberedett,
s a torkom alatt, megkergült pokol,
roppant örvényben csap össze a vér,
— be kár az én fiatal életem.

Új napnak kéne oltárt gyűjtani,
új sarjadékba hitünk önteni,
új földeket bevetni magvainkkal.

Nyugodt építő ritmust lök a szív,
de két kitárt karunk már elbukott
értékként ront az őshalált vezetve;
fiatal fiatalok álma
tartja csak ezt a buta örvényt,
hogy jó erekbe kényszerítse
a nagy nemes szerv izmaként.

Élet, bitangság, vagy akármí,
meddig ölsz még e duplázott gyilokkal?
mikor csitulsz el lábaink alatt,
szerelmesünk, botor, hős asszonyállat,
magyar Észak és magyar Szahara?

Prágai magyar este

Szorosabban, úgy, bújj hozzám s fecsegi,
a hangod kell: az édes anyaszó,
ez már a tizenkettedik tavasz
s idegen nyárban megőszít a hó,
jobban, kicsim, szorítsd a kezem, fogj meg
és moldvapartí módon szájadat
a minden élet édesanyjaként
puhán csókold rám
a Hradzsín kéklő árnyai alatt.

A lap most indul, lenn Szlovenszón holnap
új hit világot: csókod élet és
az esti cikkben szebb erővel lángol
ez a Robinzon-elrendeltetés,
amit nagyárván, koldusan teszünk,
— mi lenne itt, ha meg nem váltaná
mindennapunk egy szó, egy csók, amit
magyar nő sír meg,
mikor a legszebb a Malá Straná.

Oly édes vagy, és úgy nem értesz el,
politika és sör: csacsog a szád,
vigyázás, idegenség: mondom én,
s kettőnk szavából jajdul ki a vád:
te engem vádolsz, én téged, s a sors
nevet kettőnkön: ő a legerősebb,
szép élet ez, új, bús, nehéz, vitézi,
mint egy nyitott könyv:
árvább a hősnél s mint az árva hősebb.

A valóság a lobogónk

Állok, ahol állottam egyszer
s megyek, mint mentem már ezerszer
lépést és lépést, kőről kőre
tán nem hegy-hegyre, de: előre

nehéz sor ez, újat csinálni
menni ha kell, állni ha állni
és nem a hírre, tette nézni
mikor ma-dics nincs egy fenyérnyi

az új, igaz, a jobbik néha
nem az élés, a teli véka:
hol mag, hol héjj, hol kettő egyben
gyakran szegényes köpenyegben

az ember fő, nem a ruhája
s inkább maga, mint a barátja
a barát olykor ál és látszat
... valami belső vad alázat

hibázik és legyen hogy kéne...
testvér, pajtás, a vesztő éjbe
kiáltok újólag utánnad
s nem utóljára: fájsz, fájsz, fájlak

és tőled kérlek téged számon
míg végkáromlás nincs a számon
hová fordulsz esetlőn-botolva
kész táborba, feküdt bokorba?

új arcod kérdem s szégyen: arcod
nem jobb mint magad, mint ma-harcod
a régi láz, a régi féreg
hol belőle az új: a lényeg?

hiába rázod rongyodat ki,
hol van a győztes gondolat, mi?
s mit ér a harc, a szép, a jó,
ha nem élvezi millió?

hívlak felesküdt vásznainkhoz
hívlak elárvult várainkhoz
hagyjátok a koncot s a kosztot
közben romba verik a posztot

mi a munka, mért együtt vágtuk
az új utakat ő alájuk
amit egy szóval újnak mondtunk
ha úgy sajgott, mint áldott gondunk

s amért indultunk és mivégezt:
nem kikoptatott dobogók,
nem régi blamált lobogók,
de a győztes, a rongy az: az élet.

Az igaz hit

Jaj aki a szépet
igazat akarja,
ha száz karja volna
az is gyenge lenne,
— olyan ez az élet.
aki bírja, marja
minden szépet és jót
elmarnak előled,

állj ki a piacra,
hangos szóval szóljad,
hogy mégis, hogy mégis
más hitet hiszel te,
— ne hagyj megfojtani
mondanivalódat,
ha nem hisz a felnőtt,
majd hisz a gyerekhad,

ha nem hisz az apa,
mondjad az anyáknak,
mond a csecsemőnek,
legkisebb cselédnek,
— s ha nem hisz az ember
mondjad el a fáknak,
állatnak, virágnak,
az egész világnak.

Örök magyar arc

I.

Az egy fél arcom vad grimasz, a más vigyázó béke,
ha egyikük lángolni kezd, a másiknak a vége,
hol ez, hol az gyúl pirosan, szín váltóláz a testem,
melyik a jobb, melyik a szebb, jaj, melyiket szeressem?

Az arcom örök magyar arc, a mult fakad ki rajta,
akárcsak kettős szájszögem vonaglik, ráng e fajta,
hol vér, pokol, verő napom, hol csók, csend, híves estem,
hol ez, hol az gyúl pirosan, jaj, melyiket szeressem?

II.

Mint rossz álomból ébredőt, kit rémek riogatnak,
a tisztuló perc vánkosán két kézzel simogatnak,
fölcsókol egy száj, íze méz, csupa jóillat, ének,
de szép fiatal anya vagy, új kínba fürdött Lélek.

Derengő boldogúlt fejem Te szép öledbe hajtom,
simítsa szelleműjjad el fölkinzott dupla arcom,
mint hogyha Isten nézne rám, a két szemed kitárul:
ó, látlak, kép, ígért csodánk megváltó új világrúl.

Repülőgép: költők és hatalmasok

Sodró propeller, szívós kőris-ágnak
szeszélyfaragta karcsú kis darabja,
mégis ha ők a messzeségbe vágnak,
úttjuk előttük a te szád szaladja,

hatalmas testük túltelt zord ölen
erő, hatalom, pénz, acél nehézked,
az egész gép egy rettentő bölény
s lódítani a te rendeltetésed :

a vén motor hajt, pörget, öldököl,
szállni ők szállnak; ők: jog, juss, ököl,
s ha baj van, kellesz, hogy lelked szídassák,

legjobb forgásban legkevésbé látszasz,
mégis te vagy csak, aki így kiálthatsz:
övék az ország, enyém a magasság.

Számkivetve

Jönnek a kis verebek,
jönnek a nagy madarak,
jönnek a kis síkerek,
s vén bánatok, szamarak,

mi vagyok én, temető?
mi vagyok én, már hullá?
az ég nagy számlepedő
és rajta én a nulla?

Ó rettentő szárnycsapók,
mit ültök rám mint dögre,
még élek: a hit s a csók
és élünk is örökre:

e zord redves szigeten
tí lesztek itt a trágya
s ha elmúltok, hidegen
kihordlak a világba,

sziget, kő, gát, jégkéreg,
szent hév és egyben állat —
a sorsnál több az élet,
s a vers több mint a bánat.

AZ ISTEN KEZÉBEN

Higyjed, hogy eljön

Ha nincs helye, ne lázadj, jár az óra,
már figyelik a vadak s pásztorok
öreg tudással leskedve a léptét:
ég a számlapja, nap a mutatója,

húzódj be bátran rejtő rengetegbe,
s míg új hold támad s új erőre kapsz,
nyalasd sebeid hívő vadjaiddal
s várd azt az órát tettvágytól remegve:

higyjed, hogy eljön: Isten is akarja,
s légy ott magad, mert te is akarod,
hogy temetőink még vetés takarja,

s addig a világ akárhogy setétül,
nyalasd sebed, csak készülj, várj, tudod:
nincs semmi az ő akarata nélkül.

Kenderáztató

Magasnövésű büszke kenderszárként
gyönyörködtettem embert, madarat,
s amíg nem adtam magam a viláért,
a gyermekkorom husson elszaladt,

a kezdő nyár már kendermagjaiban
érlelte sok csöpp titkos olaját,
hasis lehettem volna s álmaimban
sok szívet mint bű jártam volna át,

de másra rendelt engemet a gazda:
kinyűtt a földből s guzsba kötözött
s posványos vízben a hínáros gazba
nagy-kíméletlen belelökődött,

bájmagvam elhullt, kis szemem kirothadt,
minden, mi voltam, rommá ernyedett,
hős lándzsás testem elmállásba possadt,
jajgattam, sírtam, Ő nem engedett,

most már a napra vettetem s keze
már ácsolgatja végítéletem,
mire megcsordúl a ház eresze,
kész lesz tilója és a gereben,

ami még régi bennem, rajtam és
belőlem múltó s emlékeztető,
pozdorja lesz a zord tilóban és
csepűm kitépi fogas hehelő,

szősz, kóc, csepű, virág és mag kihúll,
múltam s jelenem merő szenvedés,
de majd ha fényes hitszeme kigyúl,
rámsüt a nyugvás: a rendeltetés,

bekerülök a fonóba s az Isten
folytatja majd a tegnapi mesét,
mínek se vége se eleje nincsen
és fanni kezdi szálam életét,

hogy majd fehér gyolcs: eszköze lehessen,
lepel vagy zászló, mint elvégzi Ő,
— hej, élet, áztatója ezereknek,
csak ne nyomná úgy szívemet a kő!

Falon is keresztül

Zord kőfalak, de rongy akadály vagytok,
éjszaka lett, figyelek: jön az erdő,
a folyó kandin körém kanyarúl
s férfimellként hullámzanak a halmok,

öt pásztortűz az ágyamig lobog,
s a zsarátnok közt szívárványosan
húsos állatok okos szeme bámúl:
ami itt készül, istenes dolog,

s környöskörűlről már dong, dübörög
az új seregnek felsorakozása,
kiket büszkén hord a fekete rög:

a föld s a jövő magyar tábora:
a fiaim! — ó, édes Istenem,
be szép éjre hull eged sátora!

Ezer pompás ruhája van,
ezer szellemruhája van
s egyszerre jár sok száz alakban.

Én még csak pár alakba láttam
s soha el nem felejthetem,
mikor megkérdeztem, hogy: ki vagy te?,
szép, délceg úrfi? tán az Isten?

fölvetette fejét s a vállát:

igen, a magyar Géniusz!

DÚDOLÓ

Dúdoló a kapufánál

Nincsenek már nekem
szemérmes álmaim
az ősz-búzát vetem
lelkem határain
s kapufélfának vetem
bírándult vállaim

csősz nyár nyakon ragad
szikráz, zúz, megszemez
fiú, ne hagyd magad
bút híz a sors-lemez?
fanyalgó vád a vad:
nem ez vagyok, nem ez

én más vagyok: talán
eldörgő záporok
fölvesszőző csalán
megmérgezett borok
ki-rés börtön falán
hisz átkot átkozok

ám egyik sem: nem én
se fény, árnyék se nem
mely kúszik énfelém
patkányzó éjfelen
vagy dőlt dél tetején
világba úsz velem

én egész más vagyok
se jó, se rossz, csupán
kicsinyes bíkk-nagyok
skatulykáznak bután
nagy undor itt az ok:
azért állok sután

s mert undorom nagyobb
mint önérzet hiú
a ház nem elhagyott
ha csöndes a hijú
mit? legjobb, hogy hagyod
és nem bánod, fiú

így mondom csendesen
s köpök a végire
ha este kilesem
a világ szélire
az éltét rendesen
a bölcs így éli le

könnyet, mosolyt lenyel
nem szűköl s nem nyerít
fejet szűgynek szegyel
s csak őrzí erejít,
nap napra menjen el
hogyan rá sem hederít

csikó-vér tör s lobog
kín s jaj, velődbe mar
a szegénység-lobok
nyomában nő a var
izgatna a dolog?
hidegvízet, hamar

tépj rózsát és szeresd
fogj lányt s csókold nagyon
a bort lassún ereszd
s gyümölcsöt égy vadon
egy van, hidd el, kereszt:
erő-vét magadon

a többi? Mit? Kinek?
inkább sír, hó, moha
ne törd magad, minek?
hozzád frász-mostoha
és nem érdemli meg
embertárs. Nem. Soha!

Ibolya pálmák alatt

I.

Már második, már édesebb,
már furcsább ez a tavasz mostan,
mit nem vártam s nem is akartam,
mert fiatal Halált szerettem,
akí úgy lep rám, mint a szédült
mámor, megejtve, elhagyottan,
vagy hirtelen, mikor nem érzem,
hogymár kilépett és megettem

emeli kezét vállra téve
s néven szólít: tán barrikádon
vagy a tanítványok körében. —
Hát mégis másképp akaródik?
s nem leszek fiatal halott?
Az életet megint imádom,
sorsom telik s az élettűz még
szívemben tovább harapózik.

II.

Szépségesen pogány az élet
s, vén keresztény a szenvedésben,
hol csak pogány, hol csak keresztény,
hol meg a kettő együttvéve,
— így gondolom, s fejem lehajtom. —
De a tavasz bezörget értem,
és mennem kell, ki, föl, előre:
fejemen lassan harminc éve

hogymiselem a koronát,
fagyott pálma, én, s a tél hosszú,
egy-egy ágam leválik s törzsem
sudárodik, magasbbúl, szebbül,
tépázva, mint óriásüstök
s halálos némán, mint a bosszú
már köszönt újabb tavaszon:
Te vagy, Te vagy! — adjak ebből

innom tavaszt, innom a tiszta
virágszint és az illatát
s fiatal lenni másodíkszor,
hogy elámuljon a világ,
s jó lenni, jó lélekben s testben,
míg vérem félve futja át
a tavaszi szél: a szerelme:
szagos kis ibolyavirág...

III.

Ó temetőkert, első vágy és
az első szárnypróbálgatások,
hogy nem tudlak felejtetni,
alattam élsz és most megáldva
minden emlékem, ami tiszta,
míg a lelkemben visszaárok,
utánad nyúlok: Élet, Isten...
és földig meghajol a pálma,

ki én vagyok s kinek a világ,
a tisztaság, diadal, élet
csak Te vagy, gyöngé édes illat —
s másod tavaszomért cserébe
én nem is akarok ma többet:
csak a szerelmed, magad, Téged:
fölvészlek a földről: s föltartlak,
magam fölé: a Nap szemébe!

(Róma. 1929.)

Kalóz-szerelem

A keze véres, csapzott a szakálla
tört börtönrácsok hasgatták a testét,
tegnap rabolt, ölt, kést kapott a válla
ma szánva-bánva leskedi az estét,

hajója vár, a tölt csövek rezegnek,
ő csónakon a part felé igyekszik,
kis kő-szent, egy lány, szép Madonna-gyermek
ráhúll, csókolja s emberré melegszik.

Fogorvosnál

Következő, tessék! Belépek,
a szék zuhan, a párna hűvös,
szédülök, bebuktam e bűvös
körébe az emberi észnek,

s nem vagyok én már semmi, csak
egy megfúrt, jajgató ideg,
a fény, a tükrök mind hideg
s míg villan csiptető s bicsak

és a zümmögő gépzene
az öntudatot eszi szét,
kóstolnám a halál ízét,
de rámnéz doktorom szeme

és keze már a fejemén:
úgy, jó, már nem érzem a fájást,
csak olyanféle érzés jár át,
mint a vásárolt szerelem.

Levelezőlap a Karsztról

Hátam mögött ordító óriás dúl,
halálnál zordabb, kínozabb, mert liheg,
mert élet még, de rombolást szakajtó:
vad kőbitón a megfojtó zsinog,
— a szél, a szél, mi autógyorsasággal
tép sziklát, földet s hord havat, nyomort
s nem nyugszik addig, míg dühét-okádva
 eget és földet meg nem ostromolt.

De más a másik: lent előttem, mint az
antik mesében a jó szellemek:

a nyájas ég, az örökzöld babérfák,
a tavasz s mind, mi hozzá kellene,
mint buja banda muzsikál a napfény,
s nyűtt szívem megzsong, neszel, sír, föléled:

amíg virág, nap, tavasz, lázadás van,
ó addig, addig érdemes az élet.

(Adria, 1929.)

Kis hal — nagy halász

Kis rózsaszín hal, azt se tudtam eddig,
hogy világon vagy, egy órája sincsen,
hogy hallottam, s holnapután-kiskeddig,
mint ártatlan rab könnye a bilincsen,
még a nevednek nyoma sem marad meg, —
mit táogatsz? mérges vagy? hát harapj meg!

Mi az, parányi állat, hisz te démon
vagy, démon, pikkelybőrbe bújva,
s lelkem, mikor már annyi szakadékon
szerencsésen általjutott, te újra
odaborzasztod a kétség partjára? —
dobjátok vissza! halász, mi az ára?

A szeme kék és rámmered pihegve
és vére van és olyan árva, féltős,
megdermedek, csak szívem jár lihegve:
hisz én vagyok, ez én vagyok s az én őszép
emberfajtám képe: a magyarnak
épp ily semilyen rongy sorsot akarnak.

Nevünk se tudják kinn a nagyvilágban,
de kifogtak és mérnek ismeretlen,
s csak vergődünk a nagy halászkosárban
kelet s nyugatnak partjára vetetten,
vonják a hálót, franknép, szlávok, német, —
ó, nagy Halász, Te, dobdd vissza e népet!

(Földközítenger. 1929.)

Bandúkolo a parton

A pálmák mögül jó a bükköserdő,
a dombalj már a lábaimra nyúl,
a kép csak másúl
ronthatatlanúl,

a ciprusok közt csillámlott a tenger,
egy perce sincs, s már visszaszöktet és
búsan hullámozik
a búzavetés,

az énekes, ki rongyokban köszönte
imént a rézpénzt, már palóc paraszt,
— a szem közelről
mindent elszalaszt,

hogy messze nézzen s benne visszafájjon
egyetlenül a sorsvert emberállat,
az a magyar,
ki önmaga: — a bánat.

(Nápoly. 1929.)

Húsvét

Nagy férfiszíve tele volt tavasszal,
kőröskörülte tengernyi, meg égnyi
virág, lomb, hit, nép, ami mind marasztal,
és így szól hozzá: itt maradni s élni,

de szája szélén bús mosoly mosolygott,
a messzi fényben a város gomolygott,
s megsejtette, hogy élete az ára

az új világnak s az új kegyelemnek,
„gyerünk, atyámnak így kell, hát legyen meg,
szólt a Költő s felült a számárra.

Narancsligetben a jégkorszakról

A lábam súlyos, mintha ólom volna
s mint lelki bánat, döng a föld, ha lépek,
— elsülyedt múlt
és eltagadt vidékek,

mi fájhat így? a tengeri tavaszban
a szépség fürdik és velem viháncol,
— máshonnan jöttél,
szól a hang s leláncol,

nem virradok s nem alszom, és nem éber
a lelkem, mintha kába mámor ölne,
— idegen lettem
ittén mindörökre,

pedig hajdantájt jártam én már erre,
nem tudtam semmit az emberi szomjóról,
— aztán . . . kiűztek
a paradicsomból.

(Firenze. 1929.)

TÚL A CSÓKON

Elültetek a szívemben

Úgy ültetek el a szívemben,
karcsú cseresznye-sudarat,
óvatosan, szeretve, szépen,
mint a legritkábbik virágot
a szerelmes kertészlegény.

Szeretném, hogy virág maradj,
szeretném, hogy termőfa légy,
légy hát virágos, messzilátszó,
dúslombú, szent tavaszi fám:
akarom, hogy kibontakozzál
a szívemben és a világban.

Simogatlak, csókollak, nézlek,
s beszúrlak felásott szívembe
szánt-szeretve, áhítat-lassan
egy réghitt, félig elfelejtett
romlatlan istentiszteletnek
hivő, boldog mozdulatával.

Te, pajkos fiú, tán bort töltögettel
ó-mesékben az isten-gondolatnak,
s nem is bántad, hogy szájon csókolgatnak
a lakomán a férfiak s nevével,

én, akkortájtban, borzongnak a sejtek,
fiat hoztam a kínomból világra,
lányságtalan a boldog asszonyságra
ébredtem és azóta nem felejték,

s most megfordult a sorsom és a sorsod:
Te kislánytested félt kacéran hordod
s én meg fiúsan vágylak és akarlak,

de múlt életünk itt motoz mibennünk,
fordítva érez megkevert szerelmünk...
— és játszanak a végtelen hatalmak.

Kis komoly szeretőmnek

A szeretőm vagy s nem vagy mégsem az,
szűz csózkod nem gyújt, inkább elhavaz,

motoszkál bennem s meg nem mondhatom,
levetkeztetlek, a gondolatom

micsoda édes, némitó alak vagy,
de csak beszélek s szóval tartogatlak,

kétféleségem sokszor vág agyon, de
te csak komolykodsز, jól érted nagyon te,

hát így vagyunk. Ha nem jössz, nem jössz. Hagylak,
én le nem téplek, én csak elfogadlak.

Hogy szívesen, de nem . . . Nem . . . ? — édes, semmi,
a szeretőm vagy s nem vagy mégsem. Ennyi.

Fölfedezés

A repülőket rongyszedőknek adtam,
a gépeket kidobtam a szemétre,
a tudományon bagóért túladtam
s a művészetet kikiáltom hétre:

a zsibvásár áll, patikák, királyok,
korok, emlékek, bányák, föltevések
egymáshátán, ma víg vásárt csinálók,
tessék, potyázunk, ingyen kell? vegyétek!

ma én vagyok a legnagyobbik ember,
pénz, fegyver, átok és halál le nem ver,
a jószág s szépség uruknak neveznek,

csak én tudtam magamnak fölfedezni
a világot, hol egy a mind s a semmi,
borúljatok le, a neve: szeretlek!

Szfinksz

Szent vagy? de kéjes karmaid bevágnak
a húsemba és megkörnyez a romlás,
békó vagy, nyug, lép, tövise az ágnak
s belédbomolni szín istenkáromlás,

állat vagy? mégis sápadt szájszögében
a féltés reszket, mint a gyenge harmat,
ápolsz, vigyázol s megkínzott szemedben
a legtisztább kín folyói fakadnak,

bízás és kétség, szerelem és harcok,
titkos törtszámban megjelenő élet,
amiben folyton változnak az arcok, —
édes, örökké tettem a tiédet.

Szeretsz? Igen? Szeress, ha tudsz,
szerethetsz is, mert érzed,
hogy addig élsz, amíg szeretsz,
s ha félredoblak, véged.

Az élet ez, a férfisors,
a nők halálcselédék,
hív, vár az út, a sanda les
s ti vagytok a: csalétek.

De kell varázstörő erő:
vagyok végórád, vallj meg,
új élet, üdv, — s te tört varázs:
csókolj meg, azután halj meg.

Szemek beszéde

A szemedet ahogy feladtad,
éreztem, hogy nagyon szeretted,
két oltárszárny tárulkozott ki benne,
hogy imádkozni tudtam volna ott.

Idegen életünk határán egy percre megálltunk
s a vádra:
hogy mire jó ez? furcsán csöndbelettünk,
aztán egyszerre fölnevettünk
s egy jó csókot nyomtam a szádra.

Víg felhő-lába Afrikára lép még,
de az arcát már idetolja mellém,
a sivatag-csók ott ég még a mellén,
s borongó arcán gyöngyözik a szépség,

asszony, kiben a vér olaj a tűzre,
s vadállat is, duhaj, rossz, mint a tenger,
de lány is, jósággal van összefűzve:
még félig Isten, de már félig ember,

örömbe sír, vagy bánatot szítálgat?
föls-fölfigyel az emberben az állat,
melegére, mint csók közben a vérünk,

hajunk borzolja, nem bűn, csak tavasz van,
lépegetünk az elmesélt harasztban,
egymásra nézünk s egész összeérünk.

Veszekedés

Milyen furcsa. Ki vagy Te? Senki. Egy nő.
Egy hónapja és nem tudtam, hogy élsz,
és nem tudtad, hogy élek és hogy eljő

ez a bolond láz s megver. Mit beszélsz?
Örökre? Mért! Soha? Hogyan! Nem érzed,
mily csacskaság így ez a drága félsz?

minek a végzet és bevégzet, érzet:
a sejtelem csal, bolondság után
futunk s a tempó régen összevázott,

majd megbánod. No ne, olyan furán
hangzik az esküd, hogy: soha. — Csoda
nem történik már, legfeljebb s csupán

időkérdés, hogy elérünk oda,
míg mindent megbánsz s meggyűlölsz, — ne hidd,
hogy nem tudom, s ha néha tétova

a csókom s vágyam, nem az elveid
protestálom meg fölajongó szádnak,
csak önmagam. Szamárság! Édes, idd,

szídd, vedd, harapd szerelmemet: Imádlak.

Forró litánia

Ó Világom, te, céloom, mindenem te,
törvény és jóság, apja minden oknak,
úgy-e te voltál, mikor még szemembe
nem folyt a fény és leszel, ha kimosnak

belőle Téged hull a földi férgek?
nyomon követve átfogó szerelmed
meg-meg dereng már, érzek is, meg értek
és már hiszek a hitben és tebenned,

de érzem, soká nem bírom, kifúlok,
a fejem fáj, a szívem belekékül
az ütésekbe s nyakig könnyben úszok,
hát alul mégis én maradok végül?

Fölemelem a szemem, napba, Téged
kereslek és sütsz, meleg vagy, szeretlek,
érezlek, s mégis, mint fagyott seb éget,
hogy közted s köztem árnyékok merednek,

a lábam botlik, kezem félretéved,
a szemem közben nagy mesékre bámúl,
Uram, segíts, nem értem az egészet,
jaj, szabadíts ki ebből a világból,

ezernyi szem, ezernyi száj és édes
lányarc, asszonytest rajzik és sötétít,
a testem kínozom, körmöm hegye véres,
de mit se használ, mert vágyakba szédít

és visszaver a húsfal, mint a bástya,
az ostrom meddő, Hozzád sosem érek?
egy csók, egy hívás: sorsom mint a kártya
vetődik, fogj meg, félek, Uram, félek,

se nappalom, se éjjelem miatta,
és míg kereslek, ott kísért a hat nap,
ha van: Te tetted, a Te csókod adta,
hogy lelke legyen az első agyagnak,

kiért alázva, míg sóhajom elfogy,
eléd már mellem használjam föl térdül,
szólj hát, szabad-e belenyugodnom, hogy
nincs semmi a Te akaratod nélkül?

Sziszifuszi ének

Mocsok zúg, szenny reng, undorok cikáznak
a világon. Tudom jól, hogy beteltél
az étellel, a rossz se rosszabb ennél,
jaj, te, virág, te, rossz ma a virágnak,

úgy féltel, hogy már magamtól féltlek,
önkínzón ültem kapud elé őrnek
s a vágyaim, mik seregestől nólnek,
aprítom, vágom s szétszórom a szélnek,

nem áltatódom és nem ámitgatlak,
ez láz így, téboly, s meggyógyulok egyszer,
de addig nincs más, százszor és ezerszer
csak te vagy és én, érted és miattad.

Ma nem szokás? Jó, punctum. Mit tegyek?
vessem ki szívem? löjjem át fejem?
ezen a modern Sziszifusz-hegyen
vagyok elátkolt érzés-rengeteg,

és nincs mód futni: fátum ütlegel,
s mostan-világom fenyves feketéjén
tűz jár a csúcson: én szeretlek, én, én,
s zuhanvást újra zord csönd föllegel.

Át a Javorinán

Úgy alszom Pullmann-köcsimon
mint királyfi-anya ölén,
a vágatás borul fölém,
szinte érzem az izmaimon

az elmaradózó napok
megőrzött, gyúlt erőit és
csókolt hegység erdőit és
magam mögött mosolyt hagyok,

pedig már roncs vagyok, bizony,
megett az élet, kilométer
messzire érződik, az éther
tudja: bűz ez már és iszony,

gyümölcs beléhez hasonlóan
vagyok már csak íz, szín, beteltség,
de tudom, kell ez a betegség,
én mag körül rothadtam, jól van.

Még vagyok, élek, utazom,
ide-oda vetődik vélem
az élet, amit nem is éltem,
csak fölszedtem az utamon

és mennem kell, mert itten-ottan
mintha még dolgom volna tán,
magam se tudom igazán,
inkább érzem, jól-fáradottan,

de szép így s nem rossz, néha már
megbomlik szívem, mint az orsó,
a sín végén egy nagy koporsó:
nyitott ablakom dala vár,

a titkok anyás csókjai
az ablakon beszállanak
s rajtam szerelmet játszanak
a világ örök dolgai.

Meztelen kedvesem

Kigyózva fekvő szép folyóm, kicsim,
szemem napfényét fölötted járatva
kormányozom szemérmetlen szelíd
szépséged pazar változásait,

olyan vagy, ahogyan én nézek beléd,
akaratomra símulsz, fodrozódsz,
s ha én nem nézlek, nem lát senki sem,

állok feletted, tested vakmerő
szépét ámulva megérintelek
s bárhogy szorítlak, elcsurranasz, kifutsz,
hiába foglak, meg nem foghatom,
hogyan több vagy-e, vagy kevesebb, amennyit
fölfoghatok belőled életembe?

királyi öncsalás hatalmad,
mit én vetek magam-mulatva?
vagy nagyobb varázsereje,
amit adtam, annál, ki adta?

a bőröd ragyogó határán tehetetlen megtorpanok,
szíven taszít valami semmi,
s forró öled fölött didergő zsibbadásként némul fülemben
az idegen test rejtélyes beszéde.

Túl a csókon

A csókon innen semmi sincs,
minden csak túlnan sejdül,
s úgy állok csókjaim fölé,
mint holthoz állnak, fejtől,

elsápadt, gyászoló arcomon
az életem garázda
tavaszától sötétedik
a sok kusza barázda,

halott a csók, vágy, szenvedély,
a nőt mérem le, mennyi
és rettentő, hogy egy talán
százszor több, mint ezernyi,

s ha szép is volt, hős, hetyke, jó,
legényes útam eddig,
nagy vérpad ez a számolás,
hol múlt nyakam lemetszik,

fejetlenül vagy testtelen
azért csak élek, állok
s így járnak át túlról jövő
sejtésszerű hullámok:

lásd, kedves, most már jó nagyon,
több vagy, mint eddig voltál,
amíg mindennek hittelek
s amíg, ha rámhajoltál

s azt mondtam: mindenem, neked,
már tudtam azt, hogy vége,
a csók után nincs semmi sem
s elfolysz a semmiségbe,

most már a csókjaim fölött
kísirt szívvel virrasztok,
már messzi csillag két szemem,
nem küldök s nem marasztok,

jó nézésemben, ezeken
az álmodott hajókon,
nincs tilos áru s üzenet,
már túl vagyok a csókon,

s így küldtem őket túlra el,
ahol még sose jártak,
hogy hozzák, hozzák már nekem
egy sosevolt világnak

terhelő szépségét, javát
s ízét szebb életeknek,
ó, jertek már túlról, hajók,
hol nincs csók, csak szeretnek.

Emléked ölében

Már ráncos lesz az arcod s természetből
Isten se veszi ki a karcsút, szépet,
könny sem fog folyni kiszikkadt szemedből,
hogy ilyen csúfúl bánt veled az élet,

már tört anyó és öreg banya lettél,
s én lenn fogok a fenében pihenni,
de téged azért, mert engem szeretted,
minden szerelmes nagyon fog szeretni,

tebenned engem fognak visszahívni,
s én megadom a feloldozást, tedd el,
sosem írtam, mit most fogok leírni;
sosem szerettem ilyen szerelemmel,

ilyen tartósan, személyhez kötötten,
ilyen magamnak be sem vallott roppant,
a túlsó parton, hogyha kikötöttem,
s csontom deszkák közt egész összeroppant,

még akkor is, csak akkor is, csak téged
hírdetlek minden szerelem fölébe:
több ez, mint minden jó, ez örök élet —
s fejem lehajtom emléked ölébe.

KÖLTŐ BESZÉL

2011年12月28日

Két tűz között

Harcban és ungorkodásban áll
a misszióm s a kenyérem,

két tűz közé tett skorpiónak
néha-néha már kedvem szottyan
hogy keserves fullánkomat
enszívembe belébocsássam
s holtra sápasszak egy halállal
jó arcokat s jó szíveket,
kik élő voltom még se nézik
s még most se magamért szeretnek.

Pedig de nagy igaztalan
hazug való lesz mégis egyszer,
ha zászlós ünnepélyeken
majd hős diákok seregének
letagadják, hogy nyomorogtam
s a szám gyakran átokra nyílt.

Hol a költő?

Ide kerültünk? Hol itt a hiba?
a múlt kihúnyt, a jövő vaksi. Tisztán
teljességes a mai galiba.

Reflektorozzák, mossák, szappanozzák,
glancolják cifra frázis-köpetéssel,
nem, nem hiszem, hogy ezzel rendbehozzák,

hisz, reccs, recseg, a ház ég, a gerenda,
zsarátnok száll, a pernye bőrig éget,
nem a szónoklat lesz itt az agenda,

a szűk gyomor bőg, az ernyedtt kar enged,
a nincstelenség kótyagot rakétáz,
— hej, költő, te, hát hol a dörgedelmed?

S az ajtót egyik a másiknak adja,
táltoskodik a tucatmessiás
és az álpróféták csapatja,

szemellenzős, igás proféciájuk
fenyeget, nyaldos, köp, kér, kunyerál,
hogy ők a ma s a holnap: esküdj rájuk.

A költő sír, sír egész éjszakán át,
a mocsárban nincs igaz terebély
s ronda iszapban nem robban a gránát.

Kinek? Ezeknek? kivánatos szókkal
ágáljon kinn a hordó-fronton? Á,
inkább dermed a néma milliókkal.

Nem. Inkább csend. Nem alkuszik a szándék:
amí ma van, nem veszi be a gyomrom,
nem veszi be. Okádék.

Nádi hegedűvel

Se vége, se hossza
hányt-vetett életnek
hol ide kéretnek,
hol oda kéretnek
hol gazdag gonoszság
hol keserves éhség
lyukas takaróm a
csillagos sötétség

ha kidőlök néha
zsombikra vetem meg
éjjeli szállását
meghajszott fejemnek
jól betakarózom
az őszi ködökkel
s boldogan alszom el
a földi rögökkel

nádat vágok reggel
ha kinyújtózkodva
nem mesem még éltem
célokra, okokra
megfaragom szépen
összefabrikálom
s beledúdolom a
harmatosdi álmom

szebb: a szerelemnél
szerelmes ének
szebb: az életnél, ha
elmondják a vének
szebb: a diadalnál
biztos hitem abban
szebb: a nóta, mint az
amiről daloltam

aljas: fedezékből
embervadra lesni
piszkosabb: lest vetni
mint tisztán elesni
vakonszemnél kisebb
máshoz mérni sorsot
annak megy csak rosszul
ki törí a borsot

aki volt már harcban
únja a mütornát
bárha tollas sisak
piszkálja az orrát
ki szenvedni tanult
az életbozótban
nem hisz az a könnynek
ájtatos bohócban

pávára, pulykára
nem száll sas vadászni
inkább százszor itten
bújni, ázni, fázni,
vad embernádasban
verni föl a várad
amíg egy érdemes
ellenfél nem támad

s ha nádi hegedűm
senki nem is hallja
a jóságos Isten
jobban meghallgatja
mint a farizéus
hírharang hatalmat
nem szereti ő a
hangos sokadalmat

kik előtte élnek
akárhol is élnek
sose kérkednek, de
sohase is félnek
harcos férfihittel
s győzelmes derűvel
várnak, bíznak, szólnak
értelmén a szónak
nádi hegedűvel.

(Prága. 1930.)

Harmincévesek jelentik . . .

Isten, kemény úr, mikor te a földet
granátesővel verted porhanyóra:
ott meneteltem, vígan, mint az óra,

mikor halálként vágattál fölöttünk,
forradalmakban tetszhalottra váltan:
parancsod vártam és vigyázzban álltam,

míg fröccsent vérünk hogy töröld szemedből
elfordultál az őrjöngő világtól:
én azt hirdettem, hogy szemed világol,

de ami neked pillanat csupán,
nekünk egy élet. — Hol vagy? Itt a poszton
várok, se váltás nem jön, se a kosztom,

se üzenet, se pótlás, semmi, semmi,
Elhagytál? akár szarvas az agancsot?
Kedvenc járőröd lesi a parancsot,

ereje fogytán, inaszabadottan,
de a helyén, reszketve és kifúlva,
a nincstelenség tölcserébe bújva,

igen, még vár és várja a raportot.
Jelenthetem: már tűzheted az érmet:
mindent megtettem, a legtöbbet: élek!

Híd: a fiatalok lelke

A két szakadt part egyre távolabbúl,
a régi, roppant vaskapocs hiányzik,
de friss sudár, híd nől ki a szabadbúl
s karol egyiktől át a másikáig,

minthogyha Isten ráborúlna bűgön
a hulló partot bontó szakadékra,
fi-testből a híd átsuhan a zúgón
s dúlt lelkeket fog össze egy marékra:

lác lácba, szív a szívbe, váll a vállhoz,
ívelt friss lelkünk csak megért s nem átkoz,
vagyunk új képbén az Ő akaratja:

a part vizálya mihozzánk alantas
s a híd alatt az élet diadalmas
folyamja zúg s a mi arcunk mutatja.

Költő beszél

Csak menj, sereg, az életem tiéd,
zúdulj, sereg, új Sína ez neked,
messzihonnan dús pára száll feléd
s az ígértföld szíven integet.

Én megmutattam s tán leroskadok,
elég is ennyi ostrom, jel, roham,
akár ma, mindegy, meg is halhatok,
szabad az út és próbált had rohan.

Ha jöttem eddig, jöttem értetek,
ha sírtam, sírtam tímiattatok,
de megérettem s megérettetek:
és ezt adom, mert engem adtatok.

A szemetekben szárnybontó sasok,
vert szúzi fegyver mindnek vállain
s a messzi síkon csodaszarvasok:
elől nyargalnak az én álmaim.

Úzzétek őket: valótlan valók,
ne marasszon meg ígérő orom,
megálmodott, szent keresnivalók,
s én stigma leszek homlokotokon.

Ó, szent feloldás ilyen hegytető,
s betelt sors itten oldalt-állani,
de mindent, ami bátorság, erő
fölvezényelni és megáldani.

Hajrá sereg hát, hajrá paripák,
az örök Sínán eggyel több halott,
de már tiétek lesz az a világ,
mí nekem csak álmodnom adatott.

Megkérdezlek még

Döngetnem kell:

nyers századokba nyúló ostort adtál a kezembe, tudom,
csombókja még sebvértől csattanós, verésre szántad,
jaj, de mit tegyek?

hogy rázzam őket, hogy verjem szemükbe
vériszamos korbácsnyéllel a látást,
hogy ordítsam, hogy jobban fussanak?

lecsuklott, alélt, hitroggyant a zöm,
befellegzettes kántát nyöszörögnek
és sebes torkuk lepi ronda por,

mire korbácsod, erős Istenem,
ezek közé?

vagy épp ezekre kell?

Defekt

És vágatnánk,
defekt defektre,
az ég dől ránk
hanyatfektetve,

amíg szaladt,
ej, mit, — hagyjuk csak,
motor alatt
babrálgatjuk csak,

gumi, ideg
elkoptatódott,
a nap hideg
a szív csalódott

a kormány
ide-oda ráz,
hegy ormán
fölvakít a lár

mellöttünk
új kocsik rohannak,
s mi lettünk
cégéres bitangnak

soffőrei,
cseléd, robotfi,
más őrei,
— mikor dobod ki

mikor veted
magadból szerte
kóc-életed?
vigyázz: a pernye

fekete és
megölhet ez a
szemetelés,
undorodj, úgy, piha:

a defekt benned,
azt kell kivetned,
aki csak szenved,
az a halálfia.

TARTALOM

A NAGY VÁLTOZÁS

	Oldal
A nagy változás	9
Egyenes út	10
Testvér, mi ez?	11
Gyomoridegesség	12
Ítélethirdetéskor	14
Élet vagy utazás	15
HB-ceruzaheggyel	16
Ujságíró és gyorsvonat	19
Vidéki nyár	20
Harmincasok	22
Éljen a holnapi ember	23

PRÁGAI MAGYAR ESTE

Nyomorgó nyugdíjasok ágyánál	27
Fiatal fiatalok	28
Prágai magyar este	29
A valóság a lobogónk	30
Az igaz hit	32
Örök magyar arc	33
Repülőgép: költők és hatalmasok	34
Számkivetve	35

AZ ISTEN KEZÉBEN

Higgyed, hogy eljön	39
Kenderáztató	40
Falon is keresztül	42
Istenlátó	43

DÚDOLÓ

Dúdoló a kapufánál	47
Ibolya pálmák alatt	50
Kalóz-szerelem	52
Fogorvosnál	53
Levelezőlap a Karsztról	54
Kis hal — nagy halász	55
Bandukolok a parton	56
Húsvét	57
Narancsliget	58

TÚL A CSÓKON

Oldal

Elültettek a szívemben	61
Játék	62
Kis komoly szeretőmnek	63
Fölfedezés	64
Szfinksz	65
A nőtől kérdem... ..	66
Szemek beszéde	67
Sirokkó	68
Veszekedés	69
Forró litánia	70
Sziszifuszi ének	72
Át a Javorinán	75
Meztelen kedvesem	75
Túl a csókon	76
Emléked ölében	78

KÖLTŐ BESZÉL

Két tűz között	81
Hol a költő?	82
Nádi hegedűvel	84
Harmincévesek jelentik	87
Híd: a fiatalok lelke	88
Költő beszél	89
Megkérdezlek még	90
Defekt	91

CUIO

GYŐRY DEZSŐ MŰVEI:

HANGULATOK

(Galánta) 1921

Versek. 25.— Kč (elfogyott)

SZÁZADOS ADÓSSÁG (II. KIADÁS.)

(Rimaszombat) 1924

Versek. 30.— Kč (elfogyott)

A LÁTHATATLAN GÁRDA

(A „Gömör“ kiadása) 1927

Versek. 20.— Kč (megrendelhető a szerzőnél)

ÚJARCÚ MAGYAROK

A Voggenreiter-Verlag kiadása (Berlin) 1927

Versek. 25.— Kč (megrendelhető a szerzőnél)

HOL A KÖLTŐ?

ro, XB 124354

81

KAZINCZY-KÖNYVTÁR.

AZ EDDIG MEGJELENT KAZINCZY-KÖNYVEK:

I. 1928. ÉVI KIADVÁNYOK:

1. Darkó István:
SZAKADÉK (regény) ára füzve 25 Kč, kötve 30 Kč
2. Gyallay Domokos:
VASKENYÉREN (regény) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
3. N. Jaczkó Olga:
VIRÁGZÓ CSERESZNYÉK (elbeszélés) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
4. Rácz Pál:
SZOMORÚ EMBER (regény) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
5. Reményi József:
LESZ-E REGGEL? (regény) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
6. Vécsey Zoltán:
AZ ÚJ EURÓPA (tört. földr. tan.) ára füzve 25 Kč, kötve 30 Kč

II. 1929. ÉVI KIADVÁNYOK:

1. Darkó István:
SZÉP ÖTVÖSLEGÉNY. FERDETORONY. ára füzve 25 Kč, kötve 30 Kč
(két regény)
2. Juhász Árpád:
HAMLET DÁN KIRÁLYFI (regény) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
3. Komáromi János:
ZÚG A FENYVES (regény) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
4. Sebesi Ernő:
MEGRÚGOTT EMBEREK (elbeszélés) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
5. Sziklay Ferenc:
KAZINCZY ÉVKÖNYV (antológia) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč
6. Sziklay Ferenc:
A VILÁG URÁ (regény) ára füzve 20 Kč, kötve 25 Kč

E két sorozat évfolyamonként egyforma vászon-díszkötésben, tokban is kapható egyenként 120— Kč árban, a két sorozat együtt 200— Kč.

III. 1930. ÉVI KIADVÁNYOK:

1. Mécs László:
AZ EMBER ÉS ÁRNYÉKA (versek) ára füzve 25 Kč, kötve 35 Kč
2. Rössler M. Irén:
díszkiadás 50 Kč
AZ ÉLETRŐL ÉS SZERELEMÉRŐL DALOLOK (versek) ára füzve 10 Kč
3. Sárosi Árpád:
ÁLDOZOM A NAPNAK (versek) ára füzve 20 Kč

Vidéki megrendeléseknél egyes könyveknél 3-, sorozatonként 6- Kč portót számítunk fel. 100- Kč-n felüli rendelésnél hat havi részletfizetés lehetséges.

Megrendelésnél elegendő megadni a sorozatok római és egyes könyvek folyószámát.

Megrendelhető:

KAZINCZY
KÖNYV- ÉS LAPKIADÓ-SZÖVETKEZET
KOŠICE—KASSA, ÉDER-U. 9. SZ.

X 119717